

61

Vergadering van 24 October 1913 te 's-Gravenhage.

Voorzitter: Gepens. Luitenant-Generaal J. DE WAAL.

De VOORZITTER: Mijne Heeren! Het verheugt mij zeer, dat ik in zooverre hersteld ben van het mij in Maart overkomen ongeval, dat ik weder in staat ben deze vergadering bij te wonen, de eerste van het nieuwe werkjaar, en U daarbij van harte het welkom toe te roepen, zoowel aan de Heeren leden als de Heeren genoodigden, die wel hebben willen gevolg geven aan de tot hen gerichte uitnodiging van het Bestuur.

Daarentegen ben ik met diepen weemoed vervuld bij de herinnering aan het groote verlies, dat ons Bestuur geleden heeft door het heengaan van den Kolonel NIEUWENHUYZEN.

Was het ons bekend, dat zijne gezondheid in den laatsten tijd te wenschen over liet, zoodat hij onze vergaderingen niet kon bijwonen, weinig vermoedden wij, dat zijn schrijven van 5 Juni jl., inhoudende de mededeeling, dat hij bij het einde der werkzaamheden aftrad als Redacteur van het *Orgaan* en als lid der Commissie voor het *Wetenschappelijk Jaarbericht* en zich verplicht gevoelde zich in October niet meer herkiesbaar te stellen als lid van het Bestuur, zoo spoedig zou gevolgd worden door het bericht van zijn overlijden op 15 September d.a.v. Het Bestuur heeft natuurlijk gemeend van zijne deelneming te moeten doen blijken en heeft dan ook mede de laatste eer helpen bewijzen, waartoe aanwezig waren een viertal leden, de Generaal SNIJDERS, de Majoor TONNET, de Kapiteins VAN DEN BOSCH en WILLEMS. Tot mijn leedwezen was ik, als Voorzitter, niet in staat er bij tegenwoordig te zijn. Het Bestuur heeft daarbij tevens gevolg gegeven aan den te kennen gegeven wensch der familie en geen brief van rouwbeklag, noch bloemen gezonden en ook niet het woord gevoerd bij het graf.

Mijne Heeren! Hier in den boezem van onze vereeniging mag ik evenwel een woord van hulde wijden aan de nagedachtenis van ons geacht bestuurslid, die sinds 1898 als lid van het Bestuur en van 1907, als Onder-Voorzitter, zoo werkzaam is geweest voor onze vereeniging, niet het minste als Redacteur van het *Orgaan* en als lid van de Commissie voor het *Wetenschappelijk Jaarbericht*. Ik noodig U uit te willen opstaan en daardoor eene stille uiting te geven van Uwe hulde aan den overledene, die gedurende eene reeks van jaren de belangen van onze vereeniging zoo goed heeft behartigd. Hij ruste in vrede!

Zooals U uit het convocatie-biljet reeds gezien zult hebben, is de Kolonel VAN DEN BELT wel willen optreden als Redacteur van het *Orgaan*. Ik kan daaraan nog toevoegen, dat hij ook de plaats van den Kolonel NIEUWENHUYZEN zal bezetten in de Commissie voor het *Wetenschappelijk Jaarbericht*.

Volgens het convocatiebiljet komt nu het eerste aan de orde de ballotage van de candidaten. Mag ik de Heeren CARSTENS en SCHARROO beleefd uitnoodigen den Secretaris-Penningmeester behulpzaam te zijn bij het opnemen van de stemmen?

Tot de stemming wordt overgegaan.

De VOORZITTER: Mijne Heeren! Ik kan U mededeelen, dat door geen enkele van de 72 uitgebrachte stemmen, eenig bezwaar is gemaakt tegen de toelating van de candidaten. Zij zijn dus met algemeene stemmen als lid aangenomen en ik geloof te spreken namens U allen, als ik hen als lid welkom heet in ons midden.

Het zijn de Heeren: H. Abell, 2e Luitenant der Infanterie N.-I. Leger; H. van Ameijden van Duijn, 2e Luitenant der Infanterie N.-I. Leger; J. W. F. Bakhuis, 1e Luitenant der Infanterie; Jhr. J. G. J. Boreel, 2e Luitenant der Infanterie N.-I. Leger; P. Clerk, Kapitein der Infanterie; P. E. Gramberg, 2e Luitenant der Infanterie N.-I. Leger; F. O. Groeneveld, 2e Luitenant der Infanterie N.-I. Leger; J. J. Korteman, 2e Luitenant-Kwartiermeester N.-I. Leger; L. H. Laisnet, 2e

Luitenant der Infanterie N.-I. Leger; O. C. A. van Loon, 2e Luitenant der Infanterie N.-I. Leger; Ch. E. Schmid, 2e Luitenant der Infanterie N.-I. Leger; A. F. W. B. E. von Seydlitz Kurzbach, 2e Luitenant der Infanterie N.-I. Leger; H. A. A. Stadius Muller, 2e Luitenant der Infanterie N.-I. Leger; M. Vooren, 2e Luitenant der Infanterie N.-I. Leger, allen te 's-Gravenhage;

C. T. de Bie, 2e Luitenant der Infanterie; L. J. P. N. A. Bouwman, 2e Luitenant der Infanterie; P. J. Loman, 2e Luitenant der Cavalerie, te Amersfoort;

D. C. M. André de la Porte, Kapitein der Artillerie, en H. A. van den Wall Bake, te Amsterdam;

H. Schlimmer, 2e Luitenant der Infanterie, te Arnhem.

C. W. L. Baron van Boetzelaer, 2e Luitenant der Artillerie; J. G. C. Duinker, 2e Luitenant der Artillerie; H. W. J. Dutry van Haeften, Kapitein-Adjutant der Infanterie; B. Geleijnse, 2e Luitenant der Infanterie; A. W. de Josselin de Jong, 2e Luitenant der Artillerie; C. Koopman, 1e Luitenant der Infanterie; G. J. Sas, 2e Luitenant der Artillerie, allen te Bergen-op-Zoom;

A. J. M. Allard, 2e Luitenant der Infanterie; J. A. Claeszen, 2e Luitenant der Infanterie; W. L. Koster, 2e Luitenant der Infanterie; G. Minderhoud, 2e Luitenant der Infanterie; C. P. J. Oomes, 2e Luitenant der Cavalerie N.-I. Leger; J. van der Ploeg, 2e Luitenant der Infanterie; W. P. A. Seijn, 2e Luitenant der Infanterie, allen te Breda;

P. A. de Blicck, 2e Luitenant der Artillerie N.-I. Leger, te Delft;

H. G. J. Volcker, 2e Luitenant der Cavalerie, te Deventer; J. P. Klingenspoor, 2e Luitenant der Infanterie, en L. W. de Leeuw, 2e Luitenant der Infanterie, te Doesburg;

J. H. H. Dommers, 2e Luitenant der Infanterie, en H. C. Kloppenburg, 2e Luitenant der Infanterie, te Ede;

P. Scholten, 2e Luitenant der Infanterie N.-I. Leger, te Enkhuizen;

A. J. Verkouteren, 2e Luitenant der Artillerie, te Gorinchem;

J. H. E. Vertin, 2e Luitenant der Infanterie, te Groningen;

J. H. Droste, 2e Luitenant der Artillerie; J. M. W. Kuijl,

2e Luitenant der Artillerie; W. C. Roest van Limburg, 2e Luitenant der Infanterie, te Haarlem:

N. J. Tielrooij, 2e Luitenant der Infanterie, te Harderwijk;

T. J. A. Boers, 2e Luitenant der Infanterie; C. Hoogers, 2e Luitenant der Infanterie; J. A. van Schaik, 2e Luitenant der Infanterie; A. Twijtel, 2e Luitenant der Artillerie; J. T. H. van Weeren, 2e Luitenant der Artillerie, te Den Helder;

W. A. Frieswijk, Kapitein der Artillerie, en G. P. Granpré Molière, 1e Luitenant der Artillerie, te 's-Hertogenbosch;

W. Antheunissen, 2e Luitenant der Infanterie; J. C. H. P. Boertje, 1e Luitenant der Infanterie; E. J. Bruins, 2e Luitenant-Kwartiermeester; P. C. Dekker, 2e Luitenant der Infanterie; B. L. M. C. Perquin, 2e Luitenant der Infanterie; J. J. Vethake, 2e Luitenant der Infanterie, te Leiden;

W. F. H. van Dijk, Kapitein der Infanterie, te Middelburg;

K. W. K. Leeksa, 2e Luitenant der Infanterie N.-I. Leger, te Purmerend;

P. J. B. Pieck, 2e Luitenant der Infanterie, te Roermond;

M. F. Lichtendahl, 2e Luitenant der Infanterie N.-I. Leger, te Rotterdam;

H. A. van Dam, 2e Luitenant der Genie N.-I. Leger; G. F. E. Kiers, 2e Luitenant der Genie; L. J. de Lagh, 2e Luitenant der Genie; J. J. Sparenburg, 2e Luitenant der Genie; J. de Vos, 2e Luitenant der Artillerie, te Utrecht;

Fr. W. H. M. Hochtin Boes, 2e Luitenant der Infanterie; J. J. Koopman, 2e Luitenant der Infanterie; E. Wolthuis, 2e Luitenant der Infanterie, te Venlo;

A. B. Mulder, 2e Luitenant der Artillerie, en A. Rovers, 2e Luitenant der Artillerie, te Willemstad;

F. Steenhardt Carré, 1e Luitenant der Artillerie, te Zaandam;

J. S. Boom, 2e Luitenant der Cavalerie; Jhr. W. C. Boreel, 2e Luitenant der Cavalerie; W. F. Tromp Meesters, Res. 2e Luitenant der Cavalerie, te Zutphen;

en in Nederlandsch-Indië: C. G. L. Schröder, 2e Luitenant der Infanterie, en de Garnizoensbibliotheek te Amboina.

Het volgende punt van het convocatiebiljet is: het verslag omtrent den toestand der Vereeniging. Daaromtrent is U reeds het navolgende medegedeeld:

Op 1 October 1912 bedroeg:	
het aantal gewone leden hier te lande	1556
" " " " in Ned.-Indië	625
	Totaal
	2181
In den loop van 1912—1913 bijgekomen	155
	Te zamen
	2336
" " " " 1912—1913 afgegaan	139
Zoodat het aantal leden op 1 October 1913 bedraagt	2197
Waarvan hier te lande	1574
en in Ned.-Indië	623

Wat betreft de *geldmiddelen* vermeldt eveneens het convocatiebiljet:

Op 1 October 1912 saldo in kas bij den Penningmeester f 1307.28

Voorts aanwezig:

6 Cert. 2 1/2 0/0 N. W. S.	à f 100.—
4 " 2 1/2 0/0 " " "	à " 1000.—
2 Oblig. 3 0/0 " " "	à " 1000.—
en te goed: Saldo in kas b/d. Hoofdcor. in N.-I.	" 150.—

zoomede nog te innen contributie van:

28 leden in Nederland en	
589 " " Ned.-Indië.	
De ontvangsten in 1912—1913 bedroegen	n 9697.58
	Totaal f 11004.86
De uitgaven over hetzelfde tijdvak hebben bedragen	n 8808.52
Blijft in kas op 1 October 1913	f 2696.34

Bovendien aanwezig:

6 Cert. 2 1/2 0/0 N. W. S.	à f 100.—
4 " 2 1/2 0/0 " " "	à " 1000.—
2 Oblig. 3 0/0 " " "	à " 1000.—
en te goed: Saldo in kas b/d. Hoofdcor. in N.-I.	" 150.—

zoomede nog te innen contributie van:

13 leden in Nederland en	
611 " " Ned.-Indië.	

Het zij mij vergund enkele punten nader te releveeren. In den loop van het jaar 1912/13 zijn bijgekomen 155 leden, daarentegen afgegaan 139, zoodat het aantal vermeerderd

is met 16, en telt onze vereeniging alzoo 2197 leden op 1 Oct. j.l. Daarbij de 80 van hedenavond, hebben wij dus 2277 leden, een getal, dat het Bestuur vooral genoeg doet, omdat het blijk geeft van de belangstelling, zoowel in de militaire als in de burgerlijke kringen in Nederland en Oost-Indië, in de werkzaamheden der vereeniging.

Intusschen zijn, niet alleen door de aan het groot aantal leden verbonden mutatiën, de werkzaamheden van onzen secretaris-penningmeester vermeerderd, maar ook nog door de in dit jaar plaats gehad hebbende groote reorganisatie van ons leger, tengevolge waarvan hij in ééne maand niet minder dan 270 mutatiën heeft te boeken gehad. Ik deel U dit mede, omdat het ook verband houdt met het innen der contributiën en verzoek ik daarom den Heeren leden dringend, toch vooral te willen zorgen, dat hun juiste adres bekend is bij den secretaris-penningmeester en dat zij op tijd hunne contributie betalen, teneinde te voorkomen, dat de aangeboden quitantiën terug gezonden worden aan den secretaris-penningmeester, en een en ander moet worden herhaald. Hebt dus medelijden, Heeren, met dien man en bespaart hem dat overbodige werk.

Ingevolge Art. 26 van het Reglement, is door eene commissie van drie leden de rekening en verantwoording van den penningmeester nagezien. Namens die commissie, welke bestond uit de heeren A. DE BRUIJN, J. J. J. VAN STUIJVESANT MEIJEN en W. C. C. VAN STRIJEN, heeft de Kapitein DE BRUIJN het volgende schrijven gezonden :

's-Gravenhage, 9 October 1913.

Riouwstraat 27.

Aan den Voorzitter der Vereeniging
ter Beoefening van de Krijgswetenschap.

Excellentie,

Ik heb het voorrecht U beleefd mede te deelen, dat de Rekening en Verantwoording van den Penningmeester door de Heeren VAN STRIJEN, VAN STUIJVESANT MEIJEN en mij zijn nagezien en accoord bevonden.

De stukken gelieve U hierbij terug te ontvangen.

Onder aanbieding van de gevoelens mijner hoogachting,
heb ik de eer te zijn van Uwe Excellentie

de dw.,

A. DE BRUIJN,

Kapitein der Inf.

Daaruit blijkt dus, dat het beheer van onze gelden in orde is bevonden. Naar aanleiding van het rapport der commissie stel ik aan de vergadering voor, onzen penningmeester te willen dechargeeren van de verantwoordelijkheid voor zijn beheer over het afgelopen jaar. Aan Uwe instemming voeg ik tevens, uit naam van het Bestuur, mijn dank voor de wijze, waarop hij dit beheer heeft gevoerd.

Met een enkel woord wil ik er op wijzen, dat het saldo op 1 Oct. 1912 in kas bedroeg f1307.28, de ontvangsten hebben bedragen f9697.58 en de uitgaven f8308.52, zoodat er op 1 Oct. j.l. in kas was f2696.34. Daarbij komen nog de effecten, waarvan de waarde, welke nominaal is vermeld, door den tegenwoordigen koersstand niet zoo hoog is als op het convocatiebiljet staat aangegeven. Het ligt in het voor-nemen van het Bestuur het geld in kas zoo voordeelig mogelijk te beleggen, ten einde, met de aan te kweken rente, een flink bedrag beschikbaar te hebben ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan onzer Vereeniging in 1915. Het Bestuur overweegt reeds op welke wijze dat feit zou kunnen worden herdacht. Mocht soms een van de leden een goede gedachte daarvoor krijgen, dan wordt hij uitgenoodigd die aan het Bestuur mede te deelen.

Ik neem verder de gelegenheid te baat, om een woord van dank te richten tot hen, die als correspondenten in de verschillende garnizoenen zijn werkzaam geweest, en eveneens aan onzen hoofdcorrespondent in Nederlandsch-Indië.

Het volgende punt der agenda vermeldt de verkiezing van *drie* leden van het Bestuur, ingevolge Art. 16 van het Reglement, en van een lid van het Bestuur, tengevolge van het bedanken als zoodanig van den Heer Jhr. G. A. A. ALTING VON GEUSAU.

Het Bestuur betreurt zeer het bedanken van den Heer ALTING VON GEUSAU, die vooral ook werkzaam is geweest als lid der commissie voor het *Wetenschappelijk Jaarbericht*, doch het verheugt zich, dat een onzer leden tot zulk een hooge betrekking is geroepen als hij thans vervult. In den brief, waarin het zijn leedwezen heeft betuigd voor zijn aftreden, heeft het tevens gemeend zijn dank te moeten brengen voor al hetgeen hij gedaan heeft voor de vereeniging en deze in zijn verdere belangstelling aanbevolen.

Mijne Heeren! Wij zullen nu overgaan tot de stemming met gesloten briefjes voor vier leden van het Bestuur. Willen de beide Heeren den Secretaris-Penningmeester weder behulpzaam zijn?

Tot de stemming wordt overgegaan.

De VOORZITTER: Mijne Heeren! Ik kan U mededeelen, dat bij de gehouden stemming 96 stemmen zijn uitgebracht, waarvan 3 blanco. Daarvan hebben verkregen de Heeren DE WAAL en SNIJDERS ieder 88 stemmen, MULLER MASSIS 57, VAN DER HOOG 64, CARPENTIER ALTING 18 en nog verschillende anderen 5 en minder stemmen. Aangezien de volstreckte meerderheid bedraagt 47 en volgens het Reglement deze wordt gevorderd omgekozen te zijn, zijn dus de Heeren DE WAAL, SNIJDERS, MULLER MASSIS en VAN DER HOOG tot bestuurslid gekozen.

Is de Heer MULLER MASSIS, hier aanwezig, bereid zijne benoeming te aanvaarden? Generaal SNIJDERS en ik nemen de onze gaarne aan. Den Overste VAN DER HOOG zal worden gevraagd, of hij als bestuurslid zal willen optreden, hetgeen wij hopen, dat het geval zal zijn.

Mag ik den Heer MULLER MASSIS verzoeken reeds dadelijk te willen plaats nemen aan de bestuurstafel? Het spijt mij, dat ik U op dit oogenblik moet ontrukken aan Uwen gezelligen kring, maar het is de schuld der vergadering.

De Heer MULLER MASSIS neemt plaats aan de bestuurstafel.

Punt 5 der agenda is de verkiezing van een Voorzitter, overeenkomstig art. 18 van het Reglement.

Ik geef het woord aan den Generaal SNIJDERS.

De Heer SNIJDERS: Mijne Heeren! De Voorzitter stelt aan de orde de verkiezing van een Voorzitter der Vereeniging. Ik geloof, dat wel geen der aanwezige leden in twijfel zal verkeerren, op wien hij zijn stem zal uitbrengen. En bovendien, hoe spannend het werk van kiezen en herkiezen ook moge zijn, met nog meer spanning zien wij de voordracht van den spreker van heedenavond te gemoet. Ik stel U daarom, ter voorkoming van nutteloos tijdverlies, voor, tot Voorzitter onzer Vereeniging bij acclamatie te herkiezen onzen tegenwoordigen Voorzitter, die ons allen sympathiek is en die reeds zoo veel voor den bloei der Vereeniging heeft gedaan.

De VOORZITTER: Mijne Heeren! Ik ben zeer vereerd door het voorstel van den Generaal SNIJDERS en de instemming, welke het bij U ondervond. Er is echter één bezwaar daartegen, namelijk dat de Voorzitter door de vergadering moet worden gekozen met gesloten briefjes. Als Voorzitter ben ik de eerste dienaar van het Reglement en dus verplicht Uwe aandacht op Art. 34 te vestigen. Maar toch wensch ik niet als een letterzifter aangemerkt te worden en vraag ik dus aan de vergadering of er bij haar bezwaar bestaat, dat er geen stemming gehouden wordt.

Zoo niet, dan is natuurlijk het voorstel van den Generaal SNIJDERS, door U zooeven aangenomen, bevestigd door deze laatste stille stemming. Ik betuig U ten zeerste mijn dank voor het groote vertrouwen, door U in mij gesteld, en hoop, zooveel in mijn vermogen is, alles te doen wat in het belang van de werkzaamheden van onze Vereeniging kan zijn.

Nu rust nog de plicht op mij om dank te betuigen aan de leden van de commissie, die de rekening en verantwoording van den Penningmeester hebben nagezien en aan de Heeren stemopnemers voor de hulp aan den Secretaris-Penningmeester verleend.

Voorts moet ik nog mededeelen, dat voor de boekerij ten geschenke zijn ontvangen:

1e. De verdediging van Nederlandsch-Indië (een toekomstbeeld), door F. C. HEERING, oud-Luitenant-Kolonel N.-I. leger.

2e. Jaarverslag van den Topographischen Dienst in Nederlandsch-Indië over 1911, door C. MUSCH, Luitenant-Kolonel, Chef van dien Dienst.

3e. Voorstel tot beproeving van een voertuig tot vervoer van besmettelijke zieken, door C. DE MOOIJ, Gep. Generaal-Majoor van den Geneeskundigen Dienst.

4e. Onze Militair-Geneeskundige Dienst voor honderd jaren en daaromtrent, door Dr. D. ROMÉYN, Dirig. Officier van Gezondheid 2e klasse.

Aan de gevers is de dank van het Bestuur schriftelijk betuigd.

Gelukkig zijn wij nu aan het oogenblik gekomen, dat aan den spreker van hedenavond het woord kan worden gegeven. Alvorens daartoe over te gaan, zij het mij echter vergund eene bijzonderheid in herinnering te brengen. Het toeval heeft gewild, dat juist hedenavond de eerste vergadering van „Krijgswetenschap” in dit nieuwe werkjaar op 24 October wordt gehouden. Op den avond van 24 October één jaar geleden kwam het Dagelijksch Bestuur uit het Hoofdcmité van het Nederlandsche Roode Kruis in eene spoedvergadering bijeen, om een besluit te nemen in zake het verleenen van hulp aan de zieke en gewonde krijgslieden van de oorlogvoerenden in den Balkan.

Naar aanleiding van eene vorstelijke gift van f 40.000 van een Nederlander, met bijzondere bestemming voor Griekenland, kon worden overgegaan tot het verleenen van bedoelde hulp, terwijl de door het Hoofdcmité gedane oproep om het daarin te steunen zooveel sympathie vond in den lande, dat gezegd kan worden dat geheel Nederland er aan heeft deelgenomen en daardoor het Nederlandsche Roode Kruis in staat werd gesteld om met succès achtereenvolgens in 1912 drie ambulances naar den Balkan te zenden en naderhand in 1913 nog één. Daarom geloof ik, dat in het gedenkwaardige jaar 1913 Nederland getoond heeft groot te zijn in datgene, waarin een klein land groot kan zijn, namelijk in het verleenen van menschlievende hulp aan vreemden, die geleden hebben door de gevolgen van den oorlog. „Krijgswetenschap,” wetende, dat door den militairen geneeskun-

digen dienst wordt gerekend op de hulp van het Roode Kruis, zoowel in het algemeen als van het Nederlandsche Roode Kruis, is zoo gelukkig geweest op hedenavond, 24 October 1913, een der leiders van die Nederlandsche Ambulances, en wel der Bulgaarsche Ambulance, als Spreker te kunnen doen optreden.

Ik geloof uit Uw aller naam te spreken, als ik begin met onze erkentelijkheid te betuigen aan Dr. SIKEMEIER voor zijne bereidwilligheid. Ik hoop, dat hij er in zal slagen -- en ik twijfel daar niet aan -- door hetgeen hij van zijne ervaring in den Balkan opgedaan aan ons zal mededeelen, ons allen de overtuiging te schenken, dat Nederland werkelijk eene grootsche daad heeft verricht door het uitzenden van zoovele vrijwilligers, zoowel mannen als vrouwen, naar den Balkan en dat het dezen grooten dank verschuldigd is.

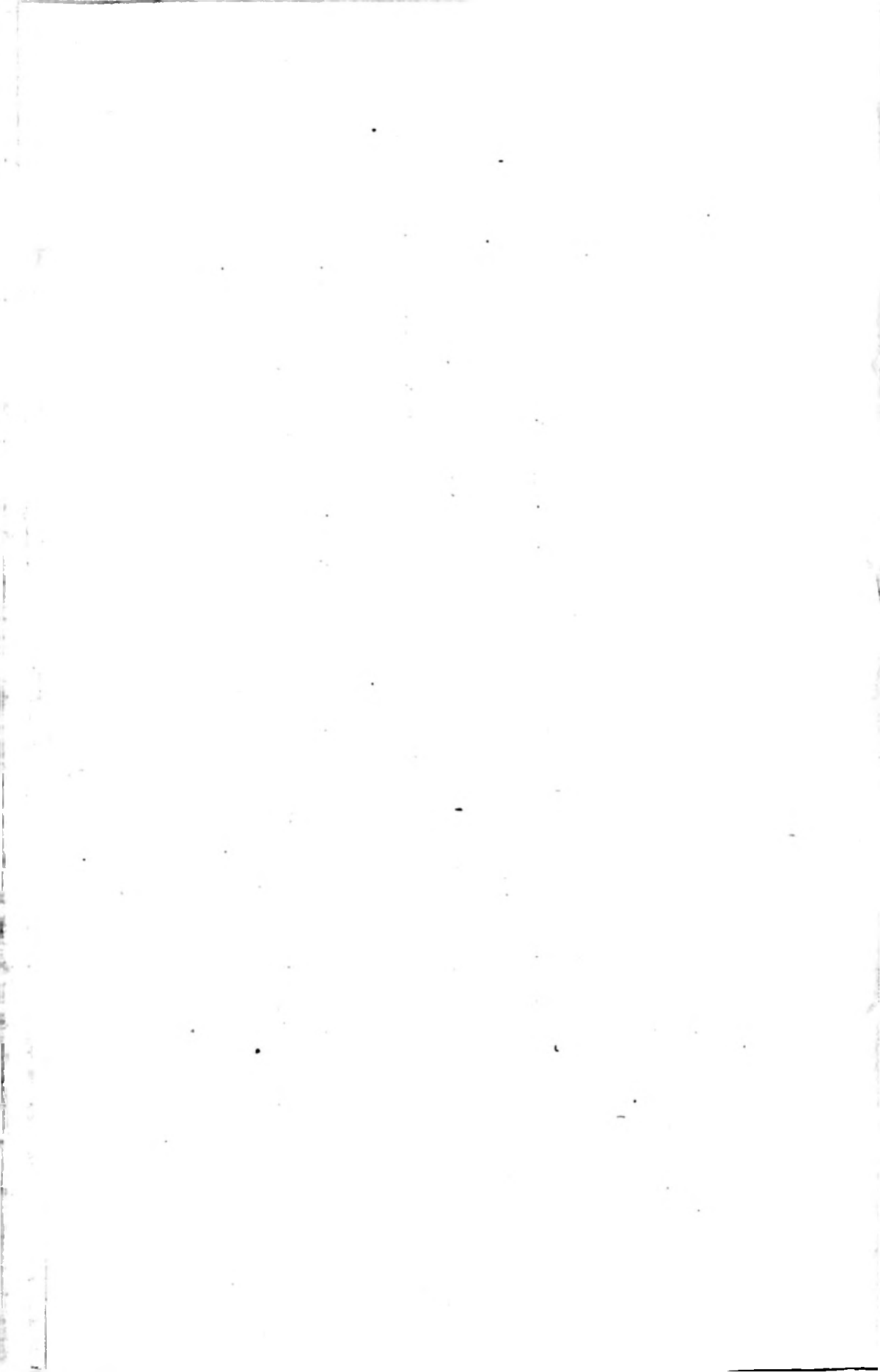
Thans geef ik het woord aan Dr. SIKEMEIER, tot het houden van zijne voordracht over :

ERVARINGEN DER NEDERLANDSCHE AMBULANCE IN DEN BULGAARSCH-TURKSCHEN OORLOG.

Aangezien het verslag der lezing van den Heer Sikemeier den 10^{en} December nog niet bij het Bestuur ontvangen was, zal dit later in druk verschijnen.

Het verslag zal alsdan als afzonderlijk katern worden gedrukt en gepagineerd als bladzijde 12a, 12b, 12c, enz. en zoo den leden worden toegezonden.

Het kan dan geplakt worden op het door de lijn aangegeven strookje, waardoor vervolgens deze 1^e aflevering weder een afgerond geheel zal vormen.

Na de voordracht zegt de VOORZITTER: Mijne Heeren! Ik ben er zeker van de tolk te zijn van de vergadering, wanneer ik Dr. SIKEMEIER hartelijk dank zeg, dat hij hedenavond de spreekbeurt heeft willen vervullen. Wat hij heeft medegedeeld, was voor ons allen zeer belangwekkend. In de eerste plaats vernamen wij, onder welke moeilijke omstandigheden zijne ambulance Tschorloe heeft bereikt en aldaar heeft moeten werken; daarna heeft hij ons niet alleen doen zien den aard van de wonden, welke gemaakt worden door de projectielen der Infanterie en der Artillerie, maar ook de verschrikkelijke gevolgen van de ontbering, de weersgesteldheid en de ziekten, verbonden aan den oorlog. Ik vermeen, dat hetgeen wij hier gehoord en gezien hebben ons allen de overtuiging zal hebben geschonken, hoe noodig het is — de spreker heeft het reeds met nadruk gezegd — dat de eerste behandeling van de wond zoo spoedig mogelijk geschiedt en wel op zoodanige wijze, dat infectie wordt tegengegaan.

Het zij mij vergund U te wijzen op eene reliquie van de ambulance, de dáár hangende Roode Kruis-vlag, welke inder tijd gewaaid heeft van het gebouw, waarin onze ambulance werkzaam is geweest. Het rood en wit is niet mooi meer en de vlag zelve is grootendeels gescheurd; wel een bewijs van den langen duur van het verblijf dier ambulance.

Dr. SIKEMEIER! Uit naam van de vergadering betuig ik U mijn zeer hartelijken dank voor hetgeen U ons hebt medegedeeld. Wees overtuigd, dat wij, leden van „Krijgswetenschap”, daaruit veel leering hebben kunnen trekken en zeker niet zullen nalaten met dankbaarheid te denken aan het prachtige werk, dat door U met de ambulance is verricht.

Gij allen hier aanwezig zult wel met mij instemmen, dat, waar de Nederlanders, zoo mannen als vrouwen, zich zóó verdienstelijk hebben gemaakt door onder de banier van het Roode Kruis te werken, het Roode Kruis waardeering en steun verdient bij allen en niet het minst bij het militaire deel der natie, omdat - gij hebt het zelf gehoord - de militaire geneeskundige dienst niet bij machte is de talrijke gewonden te verzorgen.

Maar daarom ook is het noodig, dat zij, die zich vrijwillig aanbieden om den militairen geneeskundigen dienst te steunen, berekend zijn voor hunne taak om de vereischte hulp te bieden, en zulks te meer, wanneer wij zelf in oorlog mochten geraken en dus in het geheele land hulp zal moeten worden verleend. Waar wij nu gehoord hebben, door hoeveel ondeskundigen bedoelde vrijwillige hulp werd aangeboden, daar vertrouw ik, dat gij allen er toe zult willen bijdragen, dat ook in ons land reeds in tijd van vrede de noodige opleiding, zoowel theoretische als practische, zal kunnen worden gegeven, om in oorlogstijd in staat te zijn den gewonden en zieken soldaat te verplegen.

Mijne Heeren! Een woord van dank aan U allen voor Uwe talrijke opkomst, ook aan de genoodigden, onder wie vele leden der medische wetenschap, en niet het minst aan hen, die van elders zijn gekomen om de belangrijke voordracht te hooren.

U, Dr. SIKEMEIER, breng ik nog een woord van hulde voor de toewijding, welke de Nederlandsche ambulance in Bulgarije heeft getoond.

Is er soms nog een der aanwezigen, die het woord verlangt? Zoo niet, dan sluit ik deze vergadering.

BERICHT.

Aan de Leden wordt medegedeeld, dat het manuscript van de door den Heer Dr. E. W. SIKEMEIER op 24 October a. p. gehouden voordracht over: *Ervaringen der Nederlandsche Ambulance in den Bulgaarsch-Turkschen Oorlog* (zie Aflevering I Orgaan), *niet* bij het Bestuur is ontvangen, in verband waarmede deze voordracht *niet* in druk kan verschijnen.

ERRATUM.

Bladz. 418, regel 16 v. o. staat: Straat Bagantoengan,
lees: Soengei Bagantoengan.